ВІСНИК ЛЬВІВ. УН-ТУ *VISNYK LVIV UNIV.*
Серія екон. 2010. Вип. 43. С.464-472 *Ser. econ . 2010. Vol. 43. P.464-472*

УДК 336.2

ЕКО-ТРУДОВА ПОДАТКОВА РЕФОРМА: ДОСВІД ЄВРОПИ ТА МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

М. В. Мельник

ЛНУ імені Івана Франка

maryana-melnyk@mail.ru

Проаналізовано досвід європейських країн впровадження еколого-трудової податкової реформи, визначено та обгрунтовано можливості реформування екологічного оподаткування в Україні.
Ключові слова: *еко-трудова податкова реформа, ресурсно-екологічні платежі, внески до фондів соціального страхування, зміщення податкового навантаження.*

Останнім часом зростає усвідомлення політиків та науковців західних країн щодо комплексного вирішення екологічних проблем. Тривають дискусії стосовно доцільності та шляхів впровадження еко-трудової податкової реформи, оскільки вона стимулює вирішення не тільки екологічних проблем, а й отримання додаткових переваг для економіки країни завдяки зростанню рівня зайнятості, технологічних інновацій та ефективної структурної перебудови. Актуальним це питання є і для України, оскільки її податкова система не сприяє підвищенню ефективності використання природніх ресурсів та зменшенню забруднення навколишнього середовища.

Еколого-трудова податкова реформа та передумови її впровадження в Україні вперше у фаховій літературі розглянуті у працях О.О.Веклич [3], О.П.Маслюківської [5], І.М.Синякевич, О.І.Олійник. Теоретичне обгрунтування окремих аспектів цієї проблеми знайшло відображення в працях таких вчених як В.І.Ревун, В.І.Вовк [4], А.Соколовська. Розробкою цієї проблеми займалися іноземні вчені Г.Дейлі, Е.Хьорнер [15], Б.Буке, М. Реннер, Р.Репетто, С.Спек [19], Т.Стернер, А. Манреза.

Метою даної статті є вивчення зарубіжного досвіду проведення еколого-трудової податкової реформи та можливостей його застосування в Україні. Основною ціллю публікації є формулювання та обгрунтування пропозицій щодо основних напрямів реформування екологічних податків та зборів та можливості зміщення податкового тягара з податків на працю на ресурсно-екологічні платежі.

Протягом останніх десятиліть все більше європейських країн змінює своє ставлення до проблем забруднення навколишнього середовища та їх соціальних аспектів. У 1990-х роках деякі європейські країни почали впроваджувати еколого-трудову податкову реформу (надалі ЕТПР) у свої національні програми. Сутність ЕТПР полягає у зниженні чи анулюванні певних соціальних податків (наприклад зниження прибуткового податку з громадян, або внесків на соціальне страхування)

© М. В. Мельник, 2010

з одночасним введенням нових податків, пов'язаних з охороною навколишнього середовища, завдяки розширенню бази екологічного оподаткування, але без збільшення загального податкового навантаження [3]. Основним принципом ЕТПР є фіскальна нейтральність, яка полягає в тому, що зростання ставок одного податку (на забруднення чи виснаження енергоносіїв) компенсується зниженням іншого (податків на працю). Тобто розмір податкового тягара на національному рівні не змінюється.

Першопрохідцями у впровадженні ЕТПР були скандинавські країни (Швеція, Данія, Норвегія і Фінляндія), за якими слідували Нідерланди, Німеччина і Великобританія. Проте, між програмами впровадження ЕТПР цих країн існують значні відмінності. Це і не дивно, так як вони направлені на досягнення конкретних цілей, які для кожної країни можуть бути різними. Також може вірізнятися і структура їх податкових систем.

ЕТПР, впроваджені в країнах членах ЄС можна характеризувати за їх особливостями:

1) ці країни або збільшили вже існуючі податки на CO_2 та енергоносії, або запровадили нові податки на енергоносії, що досі не оподатковувалися.

2) зниження податків на працю проводилось за наступними напрямами:

а) зниження ставки прибуткового податку – використовується для компенсування домогосподарствам високих податків на енергоносії. Але бізнесу це не стосується. Ця політика була застосована у Фінляндії та Швеції. Швеція в цьому випадку є особливо цікавою, так як впровадження ЕТПР є частиною податкової програми, що має на меті знизити високі ставки прибуткового податку. Частково втрати від зниження прибуткового податку компенсуються зростанням надходжень від податку на енергоносії та CO_2.

б) зниження ставок відрахувань на соціальне страхування, що широко застосовується у Данії, Німеччині, Нідерландах та Великобританії:

- зниження ставок відрахувань роботодавців на соціальне страхування, що може створити нові робочі місця та знизити рівень безробіття;
- зниження ставок відрахувань працівників на соціальне страхування.

суспільства, яка не платить прибуткового податку чи соціальних внесків, але отримує високі рахунки за енергоносії (наприклад пенсіонери та студенти).

3) отримані доходи використовуються на інвестиції у збереження навколишнього середовища, а саме у сфері відновних джерел енергії та підвищенні енергетичної ефективності.

Як зазначалось вище, податкові системи країн ЄС значно відрізняються, що засвідчують дані таблиць 1, 2 та 3.

Добре відомо, що ЄС є зоною високого податкового навантаження. Проте відношення загальних надходжень від оподаткування до ВВП в ЄС коливається між країнами від 30,9% до 51,3% як показано в таблиці 1. В країнах нових членах ЄС воно є дещо нижчим. Надходження від податків на споживання є високими у Данії, але однаково нижчого рівня у решти країн. Рівень надходжень від податків на працю щодо ВВП є високим у Швеції та Данії. Щодо екологічних податків – то найбільшу частину надходжень забезпечують податки на енергоносії. Податкові надходження від податків на транспорт та на забруднення є порівняно незначними, за винятком Данії та Нідерландів.

Таблиця 1

Структура податкових надходжень за економічною функцією як % від ВВП у деяких країнах членах ЄС у 2005 році [12]

	Чехія	Данія	Естонія	Німеччина	Нідерланди	Швеція	Велико британія
Податки на споживання	11,4	16,1	12,9	10,1	12,1	13,1	11,4
Податки на працю	17,8	24,8	15,4	22,3	17,7	31,2	14,5
- сплачені працедавцями	10,4	0,5	10	7	4,2	13,7	3,9
- сплачені працівниками	7,4	19,3	5,1	12,5	11,1	13,4	10,4
- сплачені самозайнятими	0,0	5,0	0,3	2,8	2,4	4,1	0,2
Податок на капітал	7,1	9,4	2,6	6,4	8,4	7,0	11,1
* Податки нараховані але фактично не стягнуті	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Податки взагалі	36,3	50,3	30,9	38,8	38,2	51,3	37
в т. ч. екологічні податки	2,8	5,8	2,2	2,5	4	2,9	2,5
- енергоносії	2,5	2,3	1,9	2,1	2,1	2,5	2
- транспорт	0,3	2,2	0,1	0,4	1,3	0,3	0,5
- забруднення	0	1,3	0,2	0	0,6	0,1	0,01

в) одноразові виплати домогосподарствам. Їх метою є компенсація частині

Таблиця 2

Структура податкових надходжень як % від ВВП у деяких країнах членах ЄС у 2005 році [12]

	Чехія	**Данія**	**Естонія**	**Німеччина**	**Нідерланди**	**Швеція**	**Велико британія**	**ЄС (25)**
Непрямі податки	**11,9**	**17,9**	**13,5**	**12,1**	**13,1**	**17,3**	**13,3**	**13,8**
у т. ч. ПДВ	7,2	10	8,8	6,2	7,3	9,3	6,8	6,9
Прямі податки	**9,3**	**31,4**	**7,1**	**10,3**	**11,9**	**20,1**	**16,8**	**13,2**
у т. ч. прибутковий податок	4,6	24,6	5,6	8,6	6,7	15,6	10,5	9,2
Соціальні внески:	**15,1**	**1,1**	**10,4**	**16,3**	**13,2**	**13,8**	**6,9**	**12,8**
- сплачені працедавцем	10,4	0	10	7	4,1	10,8	3,9	7,3
- сплачені працівником	3,6	1,1	0,3	6,4	6,5	2,8	2,9	4,0
- сплачені самозайнятими	1	0	0	2,9	2,6	0,3	0,2	1,5
Разом податки	**36,3**	**50,4**	**31**	**38,7**	**38,2**	**51,2**	**37**	**39,7**

З таблиці 2 та 3 бачимо, що Данія ставить наголос на прямі податки, але аж ніяк не на соціальні внески. На відміну від неї Чехія та Естонія отримують значно менші податкові надходження від прибуткового податку, але соціальні внески є значно вищими. Розподіл сплати соціальних внесків між працедавцем та працівником є досить схожий у Німеччині та Великобританії, тоді як у Нідерландах більша частка має бути сплачена саме працівником. Зовсім інша модель у Чехії, Естонії та Швеції, так як працедавці беруть на себе більшу частину сплати соціальних внесків, ніж працівники.

Таблиця 3

Структура податкових надходжень як % від загальної суми сплачених податків у деяких країнах членах ЄС у 2005 році [12]

	Чехія	**Данія**	**Естонія**	**Німеччина**	**Нідерланди**	**Швеція**	**Велико британія**	**ЄС (25)**
Непрямі податки	**32,9**	**35,5**	**43,7**	**31,3**	**34,4**	**33,7**	**35,9**	**34,6**
у т. ч. ПДВ	19,8	19,8	28,4	16,0	19,2	18,2	18,4	17,4
Прямі податки	**25,6**	**62,3**	**22,8**	**26,6**	**31,2**	**39,3**	**45,4**	**33,2**
у т.ч. прибутковий податок	12,7	48,8	18,1	22,2	17,6	30,5	28,4	23,2
Соціальні внески:	**41,5**	**2,2**	**33,5**	**42,1**	**34,4**	**27,0**	**18,7**	**32,2**
- сплачені працедавцем	28,7	0	32,3	18,1	10,8	21,1	10,5	18,4
- сплачені працівником	9,9	2,2	1,0	16,5	17,1	5,5	7,8	10,1
- сплачені самозайнятими	2,8	0	0	7,5	6,8	0,6	0,5	3,8
Разом податки	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

Дані таблиць показують нам, що податкові системи країн членів ЄС відрізняються між собою, тому заходи щодо впровадження ЕТПР мають відповідати національним системам. Цікавим є те, що ЕТПР було запроваджено для зниження рівня безробіття через зменшення податків на працю. Високі витрати на працю в країнах, таких як Німеччина, часто розглядають як одну з причин безробіття. Виходячи з наведених даних, можна зробити висновок, що збільшувати зайнятість, скорочуючи внески роботодавців на соціальне страхування працівників (як це було зроблено в Данії) є доцільним для країн, де соціальні внески працівників є невисокими.

В Німеччині обговорення ЕТПР відбувалось з 1990 року, але почали її впроваджувати лише у квітні 1999 року, і тривав цей процес до 2003 року. ЕТПР охопила всі сфери економіки. Зросли податки на бензин, дизельне паливо, нафтопродукти для опалення, природний газ, а також було введено новий податок на електроенергію. Насправді цей податок не був новим, так як він існував до 1995 року, коли його скасували. Надходження від нього призначалися для субсидій у вугільну промисловість. Ставки цього податку були диференційовані для промисловості та домогосподарств.

Впроваджуючи ЕТПР у квітні 1999 р. німецький уряд визначив чіткі цілі:

- покращити захист навколишнього середовища, в тому числі знизити викиди парникових газів як причину зміни клімату;

- зменшити внески працедавців та працівників на соціальне страхування з метою знизити витрати на працю та підвищити рівень зайнятості.

Надходження від підвищення податків на енергоносії було направлено на зниження соціальних внесків працівників та працедавців. На першому етапі їх рівень знизився на 0,8%. У 2003 році розмір внесків у пенсійний фонд склав 19,5% порівняно з 20,3% у 1998 [10].

Крім того, незначну частку розміром 1 % від податкових надходжень було направлено на розвиток відновлюваних джерел енергії.

Такі галузі як сільське господарство, рибальство, лісництво отримали пільгу розміром 80% (у 2003 р. – знижено до 40%) на сплату податку на електроенергію, природний газ та нафтопродукти для опалення. Але ця пільга не поширювалася на підприємства, які протягом року споживали енергоносіїв на суму менше 512,5 євро [10].

Якщо податковий тягар від підвищення податків на енергоносії був на 20% вищим за суму, зекономлену від зниження внесків у пенсійний фонд, компанії (у виробничих галузях) отримували відшкодування у повному обсязі від даної різниці (з 2003 р. – у обсязі 95% від даної різниці) [10].

Найбільшу частку у надходженнях від підвищення податків становили бензин та дизельне паливо – 10 млрд. євро у 2003 р. (56% загальних надходжень розміром 18,7 млрд. євро). Запровадження податку на електроенергію принесло близько 6,5 млрд. євро [10].

Аналіз макроекономічних ефектів ЕТПР в Німеччині показує деякі позитивні результати в економічній активності (ріст ВВП) та незначне зростання зайнятості. Станом на початок 2006 року до бюджету було отримано 20 млрд. євро додаткових податкових надходжень, які були використані на зменшення податкового тягара на працю, що створило від 200 до 250 тис. робочих місць. Крім того, попит на послуги громадського транспорту зріс на 1,5%, а на автомобілі на газовому пальному – на 10%, що свідчить про зростання попиту на енерго-ефективні технології [8].

Потрібно зазначити, що, як показують наведені у таблиці дані, надходження від екологічних податків є незначними в порівнянні з внесками на соціальне страхування, тому не можна очікувати, що надходження від ЕТПР призведе до значного зниження ставок на соціальне страхування за даної податкової політики.

ЕТПР у Великобританії впроваджувалось в три етапи і стосувалося тільки бізнесу, не зачіпаючи домогосподарства. У 1996 р. було введено податок на захоронення відходів, за рахунок якого нарахування до фондів соціального страхування працедавцями зменшувались. Надходження від податку склали 1,1 млрд. євро у 2005 р. [10].

За кілька років Великобританія ввела податок на зміну клімату та промислове використання природного газу, зрідженого газу, вугілля та на електроенергію.

Надходження від цих податків використовувались не тільки на зниження соціальних внесків, але і на створення фондів, що фінансують науково-дослідні роботи.

У 1991 році Швеція першою в Європі перенесла частину податкового тягара з праці та капіталу на забруднення. Уряд країни збільшив ставку податку на енергоносії та наклав акциз на викиди діоксиду карбону та сірки. Податок на доходи громадян для більшості населення було знижено (окрім найбагатшого прошарку). Надходження від екологічних податків склали 18 млрд. шведських крон, а надходження від оподаткування громадян знизилися на 71 млрд. [11]. У 2001 році було знову підвищено екологічні податки, щоб компенсувати різницю від зниження податків на доходи громадян [5].

Норвегія впровадила податок на CO_2 у 1991 р. Він справляється з вугілля, коксу, нафтової продукції та видобутку нафти у Північному морі. У 1998 році цей податок становив майже 2% загальних податкових надходжень [6]. В цьому ж році було знижено податки на доходи громадян та соціальне страхування працедавцями.

Таблиця 4

Короткий огляд проведення еко-трудової податкової реформи в ЄС [9]

Країна	Зниження податків	Підвищення податків на	Фін. розмір зміщення податків
Швеція (1990)	-податок на доходи фізичних осіб -податок на енергію для сільського господарства -постійне навчання	- CO_2 - SO_2 - різні	2,4 % усіх податкових надходжень
Данія (1994)	-податок на доходи фізичних осіб -внески до фонду соціального забезпечення	- різні (бензин, електроенергія, вода, відходи, автомобілі) - CO_2 - SO_2 - капітальний прибуток	Близько 3 % ВВП до 2002 року та понад 6 % усіх податкових надходжень
Нідерланди (1996)	-корпоративний податок на прибуток -податок на доходи фізичних осіб -внески до фонду соціального забезпечення	- CO_2	0,3 % ВВП у 1996 році, або близько 0,5 % усіх податкових надходжень
Великобританія (1996)	-внески до фонду соціального забезпечення	- складування відходів	Близько 0,1 % податкових надходжень у 1999 році
Фінляндія (1997)	-податок на доходи фізичних осіб -внески до фонду соціального забезпечення	- CO_2 - складування відходів - корпоративний прибуток	0,3 % ВВП на березень 1999 року або близько 0,5 % усіх податкових надходжень
Норвегія (1999)	- податок на доходи фізичних осіб	- CO_2 - SO_2 - дизельне пальне	0,2 % усіх податкових надходжень у 1999 році
Німеччина (1999)	- внески до фонду соціального забезпечення - відновні джерела енергії	- нафтопродукти	Близько 1% всіх податкових надходжень у 1999 році
Італія (1999)	- внески до фонду соціального забезпечення	- нафтопродукти	Менше 0,1 % усіх податкових надходжень у 1999 році

Короткий огляд проведення еко-трудової податкової реформи в окремих країнах наведено в таблиці 4.

Отже, питання проведення ЕТПР займає важливе місце у Європі і є предметом жвавих дискусій, оскільки безпосередньо пов’язане із вдосконаленням податкових систем. В Україні наразі робляться лише перші кроки в цьому напрямі. Незважаючи на значні запаси природних ресурсів, розвиток екоресурсних

платежів незначний, зокрема їх частка у валовому внутрішньому продукті в 2006 – 2007 роках становила лише 1,9 %, а в 2008 році зросла до 2 % [2].

У грудні 2009 року Кабінетом Міністрів України було схвалено „Стратегію реформування податкової системи", яка закладає основи для цілісної та системної реформи у сфері оподаткування. У ній йдеться, зокрема, про те, що підходи до справляння платежів за спеціальне використання природних ресурсів в Україні застаріли, що зумовлює зменшення з 2000 року їх частки в доходах зведеного бюджету, а також у вартості товарної продукції (близько 1%), нераціональне використання природоресурсного потенціалу. Внаслідок безсистемного, без достатнього наукового обгрунтування перегляду нормативів платежів порушуються економічно доцільні співвідношення між такими нормативами [2].

Основа екологічних надходжень в Україні – рента й платежі за користування надрами. За останні кілька років ренту держава навчилася адмініструвати. Більш-менш обгрунтовані ставки рентної плати за вуглеводні були введені у 2003 році, у підсумку за останні роки надходження в бюджет виросли на порядок [7]. Так, у 2009 році рентні платежі за видобуток і транзит нафти, газу й газового конденсату, а також аміаку склали 9,3 млрд. грн. Що стосується платежів за користування надрами, то тут ситуація тільки погіршується: у 2009 році у скарбницю потрапило всього 1,4 млрд. грн. – це відповідає рівню кінця 90-х [1]. Таке нехтування потенціалом екологічних податків для вирішення екологічних та частково економічних проблем України може обернутися коштовними втратами якості довкілля, здоров'я і добробуту населення та конкурентоспроможності національної економіки [5].

Все це свідчить про те, що існує гостра необхідність у кардинальній реформі ресурсно-екологічних податків. Збір за забруднення навколишнього природного середовища доцільно замінити екологічним податком та удосконалити механізм його сплати шляхом:

1) розширення бази податку в результаті включення до неї:

- радіоактивних відходів, що утворюються внаслідок діяльності суб'єктів господарювання та/або зберігаються понад встановлений строк;
- екологічно небезпечної продукції, виробництво, зберігання, транспортування і споживання якої негативно впливає на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;

2) збільшення розміру податку за розміщення відходів з метою розв'язання проблеми їх накопичення та переробки;

3) зарахування податку до бюджетів територіальних громад, на території яких відбувається забруднення [2];

4) встановити ставку податку на забруднюючу речовину, що належить до парникових газів і викидається в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення;

5) передбачити понижуючий коефіцієнт у разі переходу на маловідходні і безвідходні ресурсо- енергозберігаючі технології, впровадження найкращих існуючих технологій з метою стимулювання платників податків до зменшення забруднення навколишнього природного середовища [7].

Відповідно до міжнародного законодавства і фіскального призначення доцільно віднести до сфери оподаткування акцизним збором природний газ, електричну та теплову енергію і водночас скасувати збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію і збору у вигляді

цільової надбавки до затвердженого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Перевагою екологічних податків є нескладне адміністрування, так як воно часто вимагає лише заміни статистичної звітності на податкову. Також від них важко ухилитися, оскільки вони базуються на обліку фізичних величин. Показники ресурсопотоків легко фіксуються лічильниками та приладами, і їх важко приховати на відміну від тіньових грошових потоків, що використовують необліковану готівку і живлять тіньову оплату праці [4].

Отримані доходи можна спрямувати на поступове зниження рівня податкового навантаження на фонд оплати праці. Для досягнення цілей реформування податкової системи необхідно вжити заходів для реформування системи сплати внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, які не входять до складу податкової системи, однак впливають на загальний рівень податкового коефіцієнта, рівень податкового навантаження на працю та масштаби тінізації заробітної плати, а отже, на обсяг надходжень до місцевих бюджетів від сплати податку з доходів фізичних осіб [2]. Доцільним є запровадження єдиного соціального внеску та поетапне його зниження з урахуванням темпів зростання обсягу надходжень у результаті детінізації заробітної плати та обсягів надходжень від екологічних податків.

Паралельно потрібно поступово змінювати пропорції розподілу внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування між роботодавцями і найманими працівниками у результаті підвищення ставки єдиного соціального внеску для найманих працівників і зниження її для роботодавців, що потребує проведення „брутизації" заробітної плати – збільшення її на суму, на яку зменшуються відрахування роботодавця до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, та відповідно збільшення розміру страхових внесків, що сплачуються найманими працівниками без зменшення рівня їх реальних доходів.

Податкова реформа, що розширює базу оподаткування за рахунок ресурсопотоку при зменшенні рівня оподаткування доходів громадян та фонду оплати праці, дасть змогу одночасно ефективно збільшувати зарплату в процесі економічного розвитку, залучати інвестиції в технологічні інновації, зменшувати витрати енергоносіїв та інших природних ресурсів через зменшення енерго- і матеріаломісткості виробництва, скорочувати шкідливі викиди та забруднення природного навколишнього середовища, здійснити ефективну структурну перебудову промисловості, зменшити залежність від імпорту енергоносіїв, поліпшити торгівельний баланс і зміцнити національну безпеку[7].

---

1. ЗУ „Про Державний бюджет України на 2009 рік" ВР України від 26.12.2008 № 835-VI / http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T080835.html
2. Розпорядження Кабінету Міністрів України „Про схвалення Стратегії реформування податкової системи" від 23.12.2009 р. № 1612-р. / www.kmu.gov.ua
3. Веклич О.О. Удосконалення системи екологічного оподаткування. // Фінанси України. – 2001. -№2. – С.3-11
4. Вовк В.І. Екологічна економіка – від доктрини до політики.// Наукові записки. Том 29. Біологія та екологія. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія". – 2004. – С. 65-73.

5. Маслюківська О.П. Зарубіжний досвід проведення еколого-трудової податкової реформи // Фінансова система України. Збірник наукових праць. – Острог: Видавництво „НУ „Острозька Академія”, 2007. – Випуск 9. – Ч.1. - 428 с. – С.204-217.
6. Маслюківська О.П. Передумови впровадження еко-трудової податкової реформи в Україні та досвід Європи / О.П. Маслюківська // Наукові записки. –Том 43. Біологія та екологія. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 54–58.
7. Щербатенко І.В. Еко-податкова реформа – як основний метод вирішення проблем екологічного оподаткування в Україні. / www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_2/Scherbatenko_209.htm
8. Görre, Anselm. Germany.s Ecotax Reform: Implementation, Impact, Future Development //Ecological Tax Reform. Confernece presentation, 11th April 2006, Tallinn. Available at http://www.seit.ee/failid/69.ppt
9. Hoerner J. Andrew and Benoit Bosquet. Environmental tax reform: the European experience. - Center For a Sustainable Economy, 2001.
10. Speck Stefan. Differences in ETR between CEEC and Germany/UK. Paper for the mid-term conference of the Anglo-German Foundation project. November 2007./ www.petre.org.uk/pdf/berlin2007/speck_paper.pdf
11. Swedisch Green Tax Commission, Taxation, Environment and Employment, Stockholm, Ministry of Finence, 1997. – P.9.
12. Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States and Norway. Eurostat / www.eurostat.com

ENVIRONMENTAL TAX REFORM: UROPEAN EXPERIENCE AND OPPORTUNITIES FOR UKRAINE

Melnyk M. V.

The concept of environmental tax reform is discussed; the possibilities of improvement of environmental taxation in Ukraine are determined and justified.

Keywords: environmental tax reform, environmental taxes, social security contributions, shifting the tax burden.

ЭКО-ТРУДОВАЯ НАЛОГОВАЯ РЕФОРМА: ОПЫТ ЕВРОПЫ И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ УКРАИНЫ

Мельник М. В.

Проанализировано опыт европейских стран по внедрению эко-трудовой налоговой реформы, определены и обоснованы возможности реформирования экологического налогообложения в Украине

Ключевые слова: эко-трудовая налоговая реформа, ресурсно-экологические платежи, взносы в фонды социального страхования, смещение налоговой нагрузки.